
Fra: Sigve Hia
Sendt: 01.02.2008
Til: 'postmottak@krd.no'
Kopi: 'ksrogaland@ks.no'; Bjørn Laugaland
Emne: SØRHEIMUTVALETS RAPPORT OM INNTEKTSSYSTEMET FOR KOMMUNANE - UTTALE FRÅ
HJELMELAND KOMMUNE

Kommunal- og regionaldepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

SØRHEIMUTVALETS RAPPORT OM INNTEKTSSYSTEMET FOR KOMMUNANE - UTTALE FRÅ
HJELMELAND KOMMUNE

Vedlagt følger uttale frå Hjelmeland kommune til Sørheimutvalget sin rapport om inntektssystemet for kommunane, vedtatt av Hjelmeland formannskap i møte den 31. januar d.å.

Mvh.

Sigve Hia
kommunesjef interne tenester

HJELMELAND KOMMUNE

Møtebok

SAKSGANG		
Saksnr.	Utval	Møtedato
023/08	Formannskapet	31.01.2008

Arkivkode	Sakshandsamar	Arkivsak/j.post
103	Oddvar Skiftun/Sigve Hia	06/184 08/1254

SØRHEIMUTVALETS RAPPORT OM INNTEKTSSYSTEMET FOR KOMMUNANE - UTTALE FRÅ HJELMELAND KOMMUNE

Forslag til vedtak:

Hjelmeland kommune har følgjande merknader til tilsendt rapport frå Sørheimutvalet om inntektssystemet for kommunane:

Skattens andel av kommunane sine inntekter

Hjelmeland kommune støttar synspunkt frå utvalet om at omsyn til fordeling, forutsigbarhet og stabiliseringspolitikk tilseier ein låg skatteandel av kommunen sine samla inntekter. Ut frå eit slikt syn bør denne andelen vera låg, og under dei tilrådde 50 % i utvalet sitt forslag.

Nivå på og utforming av inntektsutjamninga

Hjelmeland kommune meiner at nåverande modell for inntektsutjamning bør halde fram, men då med lågare nivå for inntektsutjamninga enn det som vert tilrådd.

Selskapsskatten som kommunal skatt

Hjelmeland kommune meiner at selskapsskatten som kommunal skatt er ei ustabil og lite forutsigbar inntektskjelde for kommunen, og støttar difor eit synspunkt som går på at kommunal selskapsskatt vert avvikla, og at den skatteandelen selskapsskatten i dag utgjer, i staden heller vert lagt på skatt på alminneleg inntekt og formue.

Regionalpolitisk begrunna tilskot innafor inntektssystemet

Hjelmeland kommune støttar fleirtalstilrådinga frå utvalet om at dagens regionalpolitiske tilskot i inntektssystemet vert samla til *eitt nytt distriktspolitisk tilskot*, og at fordelingskriteria vert kopla til det distriktspolitiske verkeområdet som ligg til grunn for den øvrige distriktspolitikken.

Vekst-, fråflytting og befolkningsoppdatering

Hjelmeland kommune støttar utvalet sine konklusjonar om endringar i befolkningsoppdateringa som grunnlag for berekningane av rammetilskot, og har ingen merknader til tilrådd ny ordning med eige veksttilskot som rask kompensasjon for nye innbyggjarar. Det vert likevel tatt atterhald om at behov for støtte til fråflyttingskommunar må ivaretakast gjennom det tilrådde nye distriktspolitiske tilskotet, og/eller gjennom skjønsmidler.

Storleiken på skjønnsramma innafor inntektssystemet

Hjelmeland kommune støttar utvalet sine konklusjonar om at ein størst mogleg del av midlane som vert fordelt gjennom inntektssystemet bør fordelast etter faste kriterier, og at omsyn som skal ivaretakast gjennom skjønn bør avgrensast til å omfatte spesielle lokale forhold.

Behovet for overgangsreglar i inntektssystemet

Hjelmeland kommune støttar forslag om at dagens overgangsordning vert erstatta med ein heilhetleg inntektsgaranti for sterk negativ avvik frå landsgjennomsnittleg utvikling i rammetilskotet frå eit år til eit anna, uavhengig av årsak.

Hjelmeland, 30.01.2008

Øyvind Bergøy
rådmann

31.01.2008 FORMANNSKAPET

Behandling:

Magne Audun Kloster/Krf sette fram følgjande endringsforslag under punktet om selskapsskatt:

"Hjelmeland kommune meiner selskapsskatten framleis bør vera kommunal skatt."

Røysting:

Vedk. punktet om selskapsskatten:

Forslag frå rådmannen : 6 røyster – vedtatt

Forslag frå M.A. Kloster : 3 røyster (Kloster, Ask og Nessa)

Tilrådinga elles : samrøystes vedtatt

FSK-023/08 Vedtak:

Hjelmeland kommune har følgjande merknader til tilsendt rapport frå Sørheimutvalet om inntektssystemet for kommunane:

Skattens andel av kommunane sine inntekter

Hjelmeland kommune støttar synspunkt frå utvalet om at omsyn til fordeling, forutsigbarhet og stabiliseringspolitikk tilseier ein låg skatteandel av kommunen sine samla inntekter. Ut frå eit slikt syn bør denne andelen vera låg, og under dei tilrådde 50 % i utvalet sitt forslag.

Nivå på og utforming av inntektsutjamninga

Hjelmeland kommune meiner at nåverande modell for inntektsutjamning bør halde fram, men då med lågare nivå for inntektsutjamninga enn det som vert tilrådd.

Selskapsskatten som kommunal skatt

Hjelmeland kommune meiner at selskapsskatten som kommunal skatt er ei ustabil og lite forutsigbar inntektskjelde for kommunen, og støttar difor eit synspunkt som går på at kommunal selskapsskatt vert avvikla, og at den skatteandelen selskapsskatten i dag utgjør, i staden heller vert lagt på skatt på alminneleg inntekt og formue.

Regionalpolitisk begrunna tilskot innafor inntektssystemet

Hjelmeland kommune støttar fleirtalstilrådinga frå utvalet om at dagens regionalpolitiske tilskot i inntektssystemet vert samla til *eitt nytt distriktspolitisk tilskot*, og at fordelingskriteria vert kopla til det distriktspolitiske verkeområdet som ligg til grunn for den øvrige distriktspolitikken.

Vekst- , fråflytting og befolkningsoppdatering

Hjelmeland kommune støttar utvalet sine konklusjonar om endringar i befolkningsoppdateringa som grunnlag for berekningane av rammetilskot, og har ingen merknader til tilrådd ny ordning med eige veksttilskot som rask kompensasjon for nye innbyggjarar. Det vert likevel tatt atterhald om at behov for støtte til fråflyttingskommunar må ivaretakast gjennom det tilrådde nye distriktspolitiske tilskotet, og/eller gjennom skjønsmidler.

Storleiken på skjønnsramma innafor inntektssystemet

Hjelmeland kommune støttar utvalet sine konklusjonar om at ein størst mogleg del av midlane som vert fordelt gjennom inntektssystemet bør fordelast etter faste kriterier, og at omsyn som skal ivaretakast gjennom skjønn bør avgrensast til å omfatte spesielle lokale forhold.

Behovet for overgangsreglar i inntektssystemet

Hjelmeland kommune støttar forslag om at dagens overgangsordning vert erstatta med ein heilhetleg inntektsgaranti for sterk negativ avvik frå landsgjennomsnittleg utvikling i rammetilskotet frå eit år til eit anna, uavhengig av årsak.

Hjelmeland kommune
Avd. interne tenester

Dokumentliste:

Vedlegg:

Dok.dato **Tittel**
30.01.2008 Artikkel Kommunal Økonomi.pdf

Dok.ID
28334

Samandrag:

Kommunal- og regionaldepartementet har den 26. oktober 2007 oversendt til eventuell uttale Sørheimutvalgets rapport om Inntektssystemet for kommunane. Det har vore uttrykt politisk ønske om at Hjelmeland kommune uttaler seg i saka.

Fakta:

Kommunal- og regionaldepartementet har den 26. oktober oversendt til eventuell uttale Sørheimutvalgets rapport om Inntektssystemet for kommunane, ved følgjande oversendings-/høringsbrev til m.a. kommunar:

"Sørheimutvalget ble nedsatt i desember 2006. Utvalget leverte sin rapport Forslag til forbedring av overføringssystemet for kommunene den 26. oktober 2007.

Utvalgets rapport sendes herved ut på høring. Vi ber om at KS samordner høringsuttalelsene fra enkeltkommuner. Kommuner som ønsker å komme med egne høringsuttalelser i forbindelse med utvalgets rapport er velkomne til å gjøre det.

Utvalgets mandat har omhandlet en vurdering av

- *skattens andel av kommunenes inntekter*
- *nivå på og utforming av inntektsutjevningen*
- *selskapsskatten som kommunal skatt*
- *regionalpolitisk begrunnede tilskudd innenfor inntektssystemet*
- *behovet for egne tilskudd til vekst- og fraflyttingskommuner*
- *størrelsen på skjønnsrammen innenfor inntektssystemet*
- *ordningen med oppdatering av befolkningstall i utgiftsutjevningen*
- *behovet for overgangsordninger i inntektssystemet*

Vi ber om at det gis merknader på enkeltpunkt, i tillegg til eventuelle generelle merknader. Utvalgets rapport er tilgjengelig i elektronisk form og kan lastes ned fra Kommunal- og regionaldepartementets hjemmeside. Den trykte utgaven vil bli sendt ut til alle høringsinstanser og vil være mottaker i hende i løpet av uke 44.

Offentlige institusjoner kan bestille flere eksemplarer fra Departementenes servicesenter, Kopi og distribusjonsservice: publikasjonsbestilling@dss.dep.no. Høringsfrist er mandag 28. januar 2008.

Dersom andre enn de som står på høringslisten ønsker å uttale seg har de anledning til det innenfor gjeldende frist. "

Kap 1 i rapporten omhandler oppnemning, mandat og arbeid i utvalet. Under pkt. 1.1 vert gitt ei kort oppsummering av mandat og tilrådingar frå utvalet for dei enkelte delområda som er vurdert. Kap. 1 i rapporten er referert nedanfor. Heile hovedrapporten følgjer saka som utrykt vedlegg, men kan og finnast på Kommunal- og regionaldepartementet sine heimesider; www.krd.no.

KAP. 1 i Sørheimutvalget sin rapport:

"1 Utvalgets oppnevning, mandat og arbeid

1.1 Sammendrag

Inntektssystemet fordeler midler til kommunal sektor og er et viktig virkemiddel for gjennomføring av politikken innenfor sentrale samfunnsområder. Inntektssystemet ble innført i 1986 og ble sist evaluert av et eget utvalg i 2005. Borgeutvalget, som ble oppnevnt i oktober 2003, ble bedt om å foreta en bred gjennomgang av inntektssystemet for kommunene og fylkeskommunene. I oktober 2005 la utvalget fram sine forslag til endringer i inntektssystemet i NOU 2005: 18 *Fordeling, forenkling, forbedring*. Regjeringen varslet i kommuneproposisjonen for 2007 at den ville foreta en egen gjennomgang av inntektssystemet. I den forbindelse ble de politiske partiene med representasjon på Stortinget invitert til deltakelse i et utvalg som har vurdert deler av inntekts- og finansieringssystemet for kommunene. Utvalget ble nedsatt i desember 2006 og leverer sin innstilling 26. oktober 2007. I de påfølgende avsnittene gis korte sammendrag av utvalgets konklusjoner på de ulike temaene de er blitt bedt om å vurdere.

1.1.1 Forholdet mellom skatt og rammetilskudd i finansieringen av kommunene

Utvalget er i sitt mandat bedt om å se på fordelingen av kommunenes inntekter mellom skatteinntekter og rammeoverføringer, og å se på behovet for et "sikkerhetsnett" for avvik mellom forventede og faktiske skatteinntekter. I kapittel 3 er det redegjort for forskjellige sider ved skatteinntekter som finansiering av kommunal tjenesteproduksjon og utvalgets vurdering av dagens ordning.

Hensynet til lokal forankring trekker i retning av en høy skatteandel, mens hensynet til fordeling, forutsigbarhet og stabiliseringspolitikken trekker i retning av en lav skatteandel. Utvalget har i sin vurdering lagt stor vekt på hensynet til lokal forankring og lokaldemokrati. Utvalgets medlemmer mener at det er prinsipielt viktig at en betydelig andel av kommunenes inntekter samlet sett kommer fra kommunale skatteinntekter og at det vil være uheldig med en kommunal sektor som i større grad er avhengig av statlige overføringer. På dette grunnlaget konkluderer utvalget med at skattens andel av kommunenes totale inntekter bør ligge rundt 50 prosent.

Kommunene bør kunne håndtere usikkerhet rundt skatteinntangen det enkelte år, og utvalget ønsker derfor ikke en ordning der staten garanterer for deler av avviket mellom anslått og faktisk skatteingang.

1.1.2 Utjevning av skatteinntekter mellom kommuner

Utvalget er i sitt mandat bedt om å vurdere om dagens ordning for utjevning av skatteinntekter mellom kommunene er tilfredsstillende. I kapittel 4 redegjøres det for dagens modell for inntektsutjevning, utvalgets vurdering av dagens ordning, og utvalgets konklusjon og forslag til endring.

1

Kapittel 1 Utvalgets oppnevning, mandat og arbeid

Utvalget er delt i sin konklusjon om inntektsutjevningen. Utvalgets flertall, *medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig folkeparti, Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti* ønsker å beholde dagens modell for inntektsutjevning, men øke den symmetriske inntektsutjevningen fra 55 prosent til 60 prosent. *Medlemmet fra Høyre* ønsker å beholde dagens modell uten endringer. *Medlemmene fra Venstre og Senterpartiet* ønsker en langt mer omfattende

utjevning av skatteinntektene Disse medlemmene går primært inn for å utvikle en modell som løfter alle kommunene opp til minst 95 prosent av landsgjennomsnittet og at dette løftet i forhold til dagens ordning i all hovedsak finansieres av kommuner med skatteinntekter over ca 115 prosent av landsgjennomsnittet.

1.1.3 Selskapsskatt

Utvalget er bedt om å vurdere ulike sider av selskapsskatten som kommunal skatt. I kapittel 5 redegjøres det for ulike sider ved selskapsskatten som kommunal skatt, utvalgets vurdering av dagens system, og utvalgets konklusjoner og forslag til endringer. Utvalget er delt i sin konklusjon vedrørende kommunal selskapsskatt. *Medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti* foreslår at ordningen med kommunal selskapsskatt avvikles, og at den andelen av skatten som selskapsskatten i dag utgjør legges på skatt på alminnelig inntekt og formue. *Medlemmene fra Høyre, Kristelig Folkeparti, Venstre og Fremskrittspartiet* foreslår at dagens ordning med kommunal selskapsskatt videreføres. *Medlemmene fra Kristelig Folkeparti og Venstre* foreslår å videreføre skattesimuleringsmodellen ved tilbakeføring av inntektene fra selskapsskatt til kommunene. *Medlemmene fra Høyre og Fremskrittspartiet* foreslår primært å gå over til en skattefondsmodell, slik intensjonen var i 2005.

1.1.4 Distriktpolitiske tilskudd i inntektssystemet

Utvalget er bedt om å vurdere de regionalpolitiske begrunnede ordningene innenfor dagens inntektssystem. I kapittel 6 redegjøres det for dagens system for fordeling av Nord-Norgetilskudd og regionaltilskudd, utvalgets vurdering av dagens system og til slutt utvalgets konklusjoner og forslag til modell for fordeling av distriktpolitiske tilskudd. Utvalgets flertall, *medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Høyre og Kristelig Folkeparti*, forslår at dagens regionalpolitiske tilskudd i inntektssystemet samles til ett nytt *distriktpolitisk tilskudd*. Kriteriene for fordeling av det nye tilskuddet kobles til det distriktpolitiske virkeområdet som ligger til grunn for den øvrige distriktpolitikken. Et nytt distriktpolitisk tilskudd skal brukes til å sette kommuner som sliter med fraflytting og dårlige levevilkår i stand til å gi *et bedre utbygd tjenestetilbud* til innbyggerne enn "gjennomsnittskommunen", for om mulig å demme opp for ytterligere fraflytting. Innenfor det distriktpolitiske tilskuddet ønsker utvalget å prioritere kommunene i Nord-Norge spesielt. En prioritering av Nordområdene innenfor inntektssystemet er viktig for at kommunene i dette området skal være i stand til å forvalte landsdelens

2

Kapittel 1 Utvalgets oppnevning, mandat og arbeid
naturressurser på en god måte samt å hevde Norges interesser i Nordområdene.

1.1.5 Vekst, fraflytting og befolkningsoppdatering

Utvalget er bedt om å vurdere om det i inntektssystemet skal tas spesielle hensyn til kommuner med sterk vekst eller fraflytting. Samtidig er utvalget bedt om å vurdere ordningen med oppdatering av befolkningstall ved beregning av inntektsutjevningen, innbyggertilskuddet og utgiftsutjevningen. I kapittel 7 redegjøres det for dagens system for oppdatering av befolkningstall ved beregning av inntektsutjevningen, innbyggertilskuddet og utgiftsutjevningen samt utvalgets vurdering av ordningen. Videre gis en drøfting av behovet for egne tilskudd til fraflyttings- og vekstkommuner innenfor inntektssystemet. Utvalget foreslår å avvikle oppdateringen av innbyggertallene midt i budsjettåret for beregning av innbyggertilskuddet og utgiftsutjevningen. Oppdateringen erstattes med at beregningen av innbyggertilskuddet og utgiftsutjevningen

baseres på innbyggertall per 1. juli året før budsjettåret. Utvalget mener at dette bidrar til å øke forutsigbarhet i rammetilskuddet til kommunene. Samtidig er det viktig at kommunene så langt som mulig får kompensert for endringer i befolkningstall og befolkningssammensetning. Utvalget foreslår at ordningen med oppdatering av innbyggertallene ved beregning av inntektsutjevningen videreføres som i dag. Dette for at vekstkommuner raskest mulig skal få kompensasjon for nye innbyggere. Utvalget foreslår at det innføres en egen vekstkompensasjon i inntektssystemet. Kompensasjonen tildeles kommuner som gjennom en treårsperiode har hatt en gjennomsnittlig årlig vekst de siste tre årene ut over en gitt vekstgrense. Vekstgrensen er satt til det doble av gjennomsnittlig årlig vekst på landsbasis den siste treårsperioden. Vekstkompensasjonen foreslås tildelt som et beløp, 50 000 kroner, per nye innbygger ut over vekstgrensen.

1.1.6 Skjønnsmidler i inntektssystemet

Utvalget er i sitt mandat bedt om å vurdere skjønnsmidlene i inntektssystemet. I kapittel 8 redegjøres det for dagens system for fordeling av skjønnsmidler, utvalgets vurdering av dagens system og til slutt utvalgets forslag til endringer og fordelingsvirkninger av forslaget til endringer. Utvalget mener at en størst mulig andel av midlene som fordeles gjennom inntektssystemet bør fordeles etter faste kriterier, og at en reduksjon i skjønnsmidlene, og en styrking av de faste tilskuddene er et skritt i riktig retning for et mer rettferdig inntektssystem. Utvalget foreslår å redusere den totale skjønnsrammen til kommunene, og foreslår at regionalpolitisk begrunnet skjønn trekkes ut av skjønnsrammen og legges inn i det nye distriktspolitiske tilskuddet. I tillegg foreslår utvalget at kompensasjon for endringer i inntektssystemet i perioden 2002 til 2006 trekkes ut fra skjønnsrammen og legges inn i innbyggertilskuddet. Utvalget foreslår at det innføres en ny vekstkompensasjon i inntektssystemet, og at denne kompensasjonen finansieres ved et likt prosentvis trekk i alle fylkesrammene.

3

Kapittel 1 Utvalgets oppnevning, mandat og arbeid

Hensyn som skal ivaretas gjennom skjønnen bør begrenses til blant annet å omfatte spesielle lokale forhold som ikke fanges opp av utgiftsutjevningen og spesielle hendelser som oppstår i løpet av året. Kompensasjonen for økt sats for DAA bør fortsatt ligge innenfor skjønnsrammen med en særskilt fordeling.

1.1.7 Overgangsordningen

Utvalget er i sitt mandat bedt om å vurdere om dagens overgangsordning er tilstrekkelig for å skjerme kommunene mot brå endringer i inntektsgrunnlaget, eller om det er nødvendig å utforme en annen type overgangsordning som bedre skjermer kommunene for brå inntektsendringer fra et år til et annet.

I kapittel 9 redegjøres det for dagens overgangsordning, utvalgets vurdering av dagens ordning samt utvalgets konklusjon og forslag til endringer.

Utvalget foreslår at dagens overgangsordning erstattes med en helhetlig inntektsgaranti (INGAR) for sterk negativt avvik fra landsgjennomsnittlig utvikling i rammetilskuddet fra et år til et annet, uavhengig av om årsaken til utviklingen er endring i kriteriedata, befolknings sammensetning, innlemming av øremerkede tilskudd og så videre.

Endringer i inntektsutjevning trekk/tilskudd som følge av endret inntektsutjevning og endringer i rammetilskuddet som følge av endret selskapsskatt vil ikke bli kompensert gjennom inntektsgarantitilskuddet. Utvalget mener at en kommune gjennom et inntektsgarantitilskudd skal få kompensert for en utvikling i rammetilskuddet som ligger mer enn 300 kroner lavere enn landsgjennomsnittlig vekst per innbygger. Tilskuddet skal finansieres ved et likt trekk per innbygger for alle landets kommuner.

1.2 Bakgrunn for oppnevning av utvalget

Inntektssystemet er et system for fordeling av statlige rammetilskudd til kommuner og fylkeskommuner. Etter innføringen i 1986 har inntektssystemet blitt revidert i flere omganger. Den siste større omleggingen skjedde i 1997, på grunnlag av Rattsø-utvalgets forslag i NOU 1996: 1 *Et enklere og mer rettferdig inntektssystem for kommuner og fylkeskommuner*. Siden har det skjedd flere større og mindre endringer i inntektssystemet. Kommunal- og regionaldepartementet ga i St.prp. nr. 62 (1999-2000) *Om kommuneøkonomien 2001* uttrykk for at det ville være ønskelig med en bred gjennomgang av inntektssystemet om lag hvert tiende år. Et flertall i Stortingets kommunalkomiteé sluttet seg til dette, jf. Innst. S. nr. 252 (1999-2000).

Ved kongelig resolusjon av 3. oktober 2003 ble det oppnevnt et offentlig utvalg for å gjennomgå og evaluere inntektssystemet for kommunal sektor, Borgeutvalget. Utvalget avga sin NOU 2005: 18 *Fordeling, forenkling, forbedring* den 10. oktober 2005, og utredningen ble sendt på bred høring. Regjeringen Stoltenberg II varslet i kommuneproposisjonen for 2007 at den ville legge frem et nytt inntektssystem for kommunene i kommuneproposisjonen for 2009, våren 2008. Som et ledd i arbeidet frem mot et nytt inntektssystem satte Kommunal-

4

Kapittel 1 Utvalgets oppnevning, mandat og arbeid
og regionalminister Åslaug Haga 23. desember 2006 ned et tverrpolitisk utvalg. Utvalget ble bedt om å vurdere elementer i inntektssystemet som er av politisk karakter, samt å gjennomgå enkelte deler av inntektssystemet som ikke var en del av Borge-utvalgets mandat. Utvalgets opprinnelige frist var 15. september 2007, men fristen ble senere utsatt til 26. oktober 2007

I invitasjonen til deltakelse i utvalget, ble det presisert at Regjeringen Stoltenberg II legger til grunn at rammefinansiering fortsatt skal være hovedfinansieringsmodellen for kommunal sektor, og at eventuelle forslag til endringer i inntektssystemet skal være innenfor en provenynøytral inntektsramme.

1.3 Utvalgets sammensetning og medlemmer

Kommunal- og regionaldepartementet inviterte høsten 2006 alle partier med representasjon på Stortinget til å delta i det politiske utvalget. Medlemmene ble valgt blant partienes egne foreslåtte kandidater ut fra kravet om kjønnsbalanse og hensynet til geografisk spredning. Arbeiderpartiet ble invitert til å ha to medlemmer i utvalget, mens Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble invitert til å ha én representant hver i utvalget. To representanter fra Kommunal- og regionaldepartementet og en representant fra Finansdepartementet har vært sekretariat for utvalget. Kristin Marie Sørheim, ordfører i Tingvoll kommune (SP), har vært utvalgets leder.

Utvalgets medlemmer:

Parti Medlem

Senterpartiet

Kristin Marie Sørheim, ordfører Tingvoll kommune, leder av utvalget

Arbeiderpartiet Anita Orlund, ordfører Skedsmo kommune

Ole Martin Norderhaug, ordfører Trysil kommune

Høyre Mette Tønder, politisk rådgiver Stortinget, Høyre

Sosialistisk

Venstreparti

Erlend Helle, hovedutvalgsleder for samfunn og miljø i Akershus fylkeskommune

Venstre Berit Woie Berg, ordfører Steigen kommune

Kristelig
Folkeparti
Harald Solberg, blant annet tidligere statssekretær i
Finansdepartementet.
Fremskrittspartiet Per Erik Monsen, tidligere Stortingsrepresentant, Sandefjord
Sekretariatets medlemmer:
Departement
Kommunal- og regionaldepartementet rådgiver Hege Rønning
Kommunal- og regionaldepartementet rådgiver Ingeborg Sætre Hanssen
Finansdepartementet seniorrådgiver Ingvild Wold Strømsheim

5

Kapittel 1 Utvalgets oppnevning, mandat og arbeid

1.4 Utvalgets mandat

1. Utvalget skal gjennomgå inntektsutjevningen både ut fra målsettingen om et likeverdig tjenestetilbud, sikkerhetsnett for skatteinntektssvikt lokalt og nasjonalt, motivasjon for å øke skatteinntektene og et enkelt system for utjevning av skatteinntektene.
2. Utvalget skal anbefale hvor stor andel av utgiftsbehovet som skal finansieres av innbyggertilskuddet og hvor stor andel som skal finansieres av skatteinntektene, dvs. forholdet mellom innbyggertilskuddet og skatteinntektene.
3. Utvalget skal vurdere hvorvidt selskapsskatten bør videreføres som en kommunal skatt. I vurderingen skal det legges vekt på:
 - Hensynet til et likeverdig tjenestetilbud
 - Hensynet til stabile og forutsigbare rammer
 - Hensynet til å gi kommunene insentiver til å drive næringsutvikling, herunder hvordan selskapsskatten virker inn på det regionale næringsutviklingssamarbeidet.
4. Utvalget skal vurdere hvilke hensyn som skal ivaretas gjennom fordelingen av skjønnstilskuddet. I forlengelsen av det bes utvalget også om å vurdere omfanget på skjønnstilskuddet.
5. Utvalget skal fastlegge rammen for de regionalpolitiske tilskuddene, og vurdere om rammen skal deles i delrammer for Nord-Norgetilskudd, regionaltilskudd og skjønnstilskudd (kompensasjonen for bortfall av differensiert arbeidsgiveravgift).
Utvalget skal vurdere om de regionalpolitiske tilskuddene i større grad skal kobles opp mot kriteriene som benyttes i den øvrige distriktpolitikken.
6. Utvalget skal vurdere behovet for overgangsordninger i inntektssystemet, og komme med forslag på utforming av disse.
7. Utvalget skal vurdere om det er behov for en egen kompensasjon for vekstkommuner i inntektssystemet. Videre skal utvalget vurdere om det er behov for en egen kompensasjon for kommuner med sterk befolkningsnedgang i inntektssystemet. Utvalget skal i denne sammenhengen også vurdere valg av dato for innbyggertall som brukes ved beregningen av innbyggertilskuddet, utgiftsutjevningen og inntektsutjevningen.
Inntektssystemet for de nye regionene skal ikke vurderes i denne omgangen. Dette blir gjort etter at oppgavene er klare. Nytt inntektssystem for regionene innføres fra 1. januar 2010.

6

Kapittel 1 Utvalgets oppnevning, mandat og arbeid

Utvalget skal ikke foreta en vurdering av kostnadsnøkkelen i inntektssystemet.

1.5 Utvalgets tolkning av mandatet

Utvalget tolker mandatet dithen at utvalget skal foreta en gjennomgang av deler av inntektssystemet for kommunene med tanke på å få en mest mulig rettferdig

fordeling av ressurser mellom kommunene. Utvalget legger til grunn for sin vurdering at utgiftsutjevningen og kostnadsnøkkelen som gjennomgås i Kommunal- og regionaldepartementet gir full utjevning av kostnadsulempen for de sentrale velferdstjenestene.

Utvalgets mandat er begrenset til kun deler av inntektssystemets elementer.

Utvalget har funnet det vanskelig å vurdere kun deler av inntektssystemet uten å kunne se den totale sammenhengen. Utvalget vil komme med en nærmere omtale av dette i kapittel 10.

1.6 Utvalgets arbeid og møter

Utvalget har i sitt arbeid sett på dagens system, forslag til endringer, og omfordelingseffekter av å endre ulike elementer i systemet. Utvalget har hatt en relativt kort tidsramme for sitt arbeid og har derfor ikke sett det som formålstjenlig å bestille eksterne forsknings og utredningsprosjekter. Alle analyser og beregninger utvalget har arbeidet med har vært derfor vært basert på tidligere utredninger, blant annet utredninger utført for Borge-utvalget, og beregninger utført av utvalgets sekretariat. Utvalget har mottatt en rekke innspill fra ulike kommunegrupper, og har i tillegg til dette arrangert et seminar der ulike fagmiljøer har vært til stede for å presentere sine synspunkt og analyser. Utvalget har i alt avholdt åtte møter. Utvalgets første møte var 22. januar 2007, og utvalgets avsluttende møte ble holdt 8. oktober 2007.”

I publikasjonen "Kommunal Økonomi" nr. 10-2007, er det i ein artikkel og sett opp eit resyme av Sørheimutvalget sin gjennomgang av inntektssystemet, med kort oppsummering av bakgrunn for og tilrådingar for dei ulike element i rapporten. Artikkelen følgjer og som vedlegg til saka her, som grunnlag for ein uttale.

Rådmannen har funne det tenleg å ta utgangspunkt i dei punkt og den momentstruktur som er lista opp i kap. 1 i utvalet sin rapport, og som og er følgd i artikkelen frå "Kommunal Økonomi", som grunnlag for uttalen i saka. Dette er og i samsvar med oppmoding frå departementet i høyringsbrevet, der det vert bedt om at det gis merknader på enkeltpunkt.

Vurdering og konklusjon:

Rådmannen har følgjande kommentarer og merknader for dei ulike enkeltpunkta som er omhandla i rapporten:

Skattens andel av kommunane sine inntekter

Utvalet har konkludert med at skattens andel av kommunens totale inntekter bør liggje rundt 50 %. Rådmannen støttar synspunkt om at omsyn til fordeling, forutsigbarhet og stabiliseringspolitikk, tilseier ein låg skatteandel av kommunen sine samla inntekter. Ut frå eit slikt syn bør denne delen vera låg, og under dei tilrådde 50 % i utvalet sitt forslag.

Nivå på og utforming av inntektsutjamninga

Fleirtalet i utvalet har konkludert med å behalde nåverande modell for inntektsutjamning, men auke den symmetriske inntektsutjamninga frå 55 til 60 %.

Rådmannen meiner at nåverande modell bør halde fram, men då med lågare nivå for inntektsutjamninga enn det som vert tilrådd, jfr. grunngeving i punktet ovanfor.

Selskapsskatten som kommunal skatt

Utvalet er delt i innstillinga på dette punktet.

Rådmannen meiner at selskapsskatten som kommunal skatt er ei ustabil inntektskjelde for kommunen. M.a. kan denne skatteformen vera nokså uforutsigbar for kommunen, t.d. er det vanskeleg å få innsyn i skatleggingsgrunnlag som er av betydning for skatteomfang/storleik, som m.a. er grunnlag for næringsutvikling. Rådmannen støttar difor eit synspunkt som går på

at kommunal selskapsskatt vert avvikla, og at den skatteandelen selskapsskatten i dag utgjer, i staden heller vert lagt på skatt på alminneleg inntekt og formue.

Regionalpolitisk begrunna tilskot innafor inntektssystemet

Utvalet (fleirtalet) tilrår her at dagens regionalpolitiske tilskot i inntektssystemet vert samla til *eitt nytt distriktspolitisk tilskot*, og at fordelingskriteria vert kopla til det distriktspolitiske verkeområdet som ligg til grunn for den øvrige distriktspolitikken. Det heiter at eit nytt distriktspolitisk tilskot skal brukast til å setje kommunar som slit med fråflytting og dårlege levekår i stand til å gi eit betre utbygd tenestetilbod til innbyggjarane enn "gjennomsnittskommunen".

Rådmannen sluttar seg til nemnde tilråding og synspunkt.

Vekst- , fråflytting og befolkningsoppdatering

Utvalet føreslår å avvikle oppdateringa av innbyggjartala midt i budsjettåret for berekninga av innbyggjartilskot og utgiftsutjamning, og erstatte dette med berekningar med grunnlag i innbyggjartalet pr. 1. juli før budsjettåret. Dette for i ivareta omsyn til mest mogleg forutsigbarhet i rammetilskotet til kommunane. Vidare vert føreslått innføring av ein eigen vekstkompensasjon i inntektssystemet for kommunar i sterk vekst, for at vekstkommunar raskast råd skal få kompensasjon for nye innbyggjarar.

Rådmannen har her ingen særlege kommentarar til det som kjem fram i dette punktet, og sluttar seg til utvalet sine konklusjonar og tilrådingar, men tar atterhald om at støtte til fråflyttingskommunar vert dekkja gjennom det tilrådde nye distriktspolitiske tilskotet (jfr. ovanfor), og/eller gjennom skjønsmidlar.

Storleiken på skjønnsramma innafor inntektssystemet

Utvalet meiner her at ein størst mogleg del av midlane som vert fordelt gjennom inntektssystemet bør fordelast etter faste kriterier, og at ein reduksjon i skjønnsmidlane og ei styrking av dei faste tilskota er eit skritt i rett retning for eit meir rettferdig inntektssystem. Utvalet føreslår etter dette å redusera den totale skjønnsramma til kommunane, og at regionalpolitisk begrunna skjønn vert trekt ut av skjønnsramma og lagt inn i det nye distriktspolitiske tilskotet. Utvalet føreslår også at kompensasjon for endringar i inntektssystemet i perioden 2002 til 2006 vert trekt ut frå skjønnsramma og lagt inn i innbyggjartilskotet. Omsyn som skal ivaretakast gjennom skjønn bør avgrensast til å omfatte spesielle lokale forhold som ikkje vert fanga opp av utgiftsutjamninga og spesielle hendingar som oppstår i løpet av året.

Rådmannen har ingen merknader og sluttar seg til utvalet sine konklusjonar og tilrådingar.

Behovet for overgangsreglar i inntektssystemet

Utvalet føreslår at dagens overgangsordning vert erstatta med ein heilhetleg inntektsgaranti for sterk negativ avvik frå landsgjennomsnittleg utvikling i rammetilskotet frå eit år til eit anna, uavhengig av årsak, og meiner det skal kompensera for ein utvikling i rammetilskotet som ligg meir enn 300 kr. lågare enn landsgjennomsnittleg vekst pr. innbyggjar. Dette skal finansierast ved eit likt trekk pr. innbyggjar for alle landets kommunar.

Rådmannen har ingen merknader til dette punktet.